שלשים וששׁ פרק ראשון כריתות

שאין עונשין מן הדין. דלא אמרינן מה לאחר מותו גרידא לו מן האם גרידתא עונש עליה מן האב ומן האם לא כ"ש: אי כעיס אימא. לר"י אין עונשין מן הדין ועונש באחותו מן האב ומן האם לר' יאמר עקרא ליה דליף עונש מאוהרה כשם שהזהיר עליה כשאר עריות כך עונש עליה ואוהרה דילה מפרש במסכת מכות (דף יד.). דאמר קרא ערות בת אביך לו אביך מן אמך לי אביך מן אמך אביך מן אמך אביך מן אמך ובת אמך אמך אמך בת אביך בת אמך אביך ואמך מנין מ"ל (שם) אמותך היא לא תגלה ערותה וכשם שהזהיר עליה כך עונש עליה: (ג) **ר"ר אלעזר חלוק בעאות.** שאם עשאן שניהם בהעלם אחת מייב שתים: **כרם באחותו.** דפרט הה קרא למאי אחת: (ד) הגה"ה כיון דלאחין מתלקין לא מיבעי ליה למלק על אחותו שהיא אחות אחות אביו ואחות אמו שהרי הם כה ג' לאחין: ה"ג **לר' יאמר כדאים ליה** (ה) **לרבנן מיבעי להו לחייב על אחותו שהיא ואמו לומר שאין עונשין מן הדין.** וכוליה קרא משום אחותו דקיפא אמת בשביל מדום אחד דרך לשנות פרשה שנאמרה: **ורבי יאמר מיבעי ליה כו' עד סיפא** ל"ג לה הגה"ה: **וחייבין עליהן** (ו) **בשני עונשה.** על כל אחד כי עביד להו בהעלם אחת: **אגא מאי קשיא.** מכלי אמרן לעיל ממיינא לכמי אמת שאם עשאן כולן כו' היכי משכחת לה לשנים ולרבנן מעלות אחד (ז): (ח) **גברא.** הוא דרבע לבהמה: **איפסא.** כגון שנבעלה לבנה ולבן בעלה ולחמיה ולחמתה ולבהמה וכו' כולם: **כפא על זוכרו ועל נכבסה.** לאין כאן לד אשה. פסח ומילה לא מצי למיפרך דלאו משום מעלות נקט להו דהא לאו בני קרבן מינהו דאין קרבן אלא על לאו כדמפרש לקמן: **ור' שמעאל היא.** כפרק ד' מיתות (ט): **והא מדקתני.** בכלל כריתות מגדף לאשמעינן דמביא קרבן ומוקמי לה לקמן כר"ע דאמר בסוף פרקין (דף ז.) מגדף מביא קרבן ריש"ל נמי ר"ע: (י) **דאמר רבי אבהו.** בפרק ד' מיתות (סנהדרין נד:): **לא יהיה קדש** (יא) **אלהיה** לנעבוד ועונש מגזירה שוה דמביא (יב) **וגם קדש היה בתרן.** ולא קשיא נמי עריות היכן מליגו אלהיה לאשה כמו לזכר דאשכחן בטולמו (יג) **לאו פריק הכי** אמר המם כיון דאיכי נמי מיתחייבא מסיבה קרינא בה הנפשות העושות אבל משכב זכר דלא מתחני בעי אלהיה. (יד) **ובגברי כתיב דאין זכור לבהמה ולא מיקרי קדישות: ר"א אמר.** בגנבי

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין נד. [ע"ש]. (ב) מכות יד:. (ג) ס"ק מ"ז ס"ס סי' רפ"ר. (ד) סנהדרין נד:. (ה) [ע"ש]. (ו) מ' כפ' כ"ט ונפסר פ"ה. (ז) מכות יב:. (ח) שבת פ. קנ:. סנהדרין סב. (ט) שם. (י) [ע"ל מאוהר מה]. (יא) [ויקרא יח]. (יב) [דף כ:]. (יג) [סנהדרין נד:]. (יד) [דברים כב]. (טו) [מ"ת יד]. (טז) ע"ל ע"ד.

תורה אור השלם

1. על בשר אדם לא יישך ובמתבתו לא תעשו בם אני ה' קדוש הוא קדש יהיה לכם:
2. אישו אשר יקרב במדו ואשר יתן ממנו על זר הברת מעצמה: שמות ל לג
3. ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא:
ויקרא יח כב
4. לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל: דברים כג יח
5. האזרח בבני ישראל הלבר הגר בתוכם תורה אחת יהיה לכם לעשה בשגגה:
במדבר טו כט
6. דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה:
ויקרא ד ב

הגהות הב"ח

(א) גס' דקמני הדא שגגת ע"ז חדון: (ב) רש"י ד"ה תנא וכו' מחר נגנגת הס"ד ואח"כ מ"ה דל האשה הנרבעת כו' דהוא דרכם לבהמה הס"ד ואח"כ מ"ה אי בנשי אי לאיתמה: (ג) ר"ה לאחר כלי אמכו וכו' בגברי מצוה הס"ד ואח"כ מ"ה בגברי מצוה אלין זנות לבהמה: (ד) ר"ה ר"ש אמר וכו' קשיא לך דל האשה: (ה) ר"ה ושגגת מלאכות וכו' לאחים דוה היא אחת שסיא ס"ל והד"ל:

גליון הש"ס

גס' ובסנדיס ס"ל כר"ש. ע' סנהדרין סד ס"ב תד"ה וכ' וכ' הס ל ס"ל כר"ש דיים וכ' ונגמלר שגגת שם:

רבינו גרשום

ר' יוסי הגלילי ר' עקיבא אומר הנשיא חייב בכולן חוץ משמיעת קול אלה שהמלך רחייבו נשיא לא מעיד ולא מעידין אותו: ר' יוסי הגלילי סבר כל שישנו באותן מהן ישנו בכולן וקמ"ל מתניתין דקתני חמשה כו' יוסי הגלילי וכו' עקיבא ולאפוקי מדר' אליעזר דאמר התם בהוריות נשיא מביא שעיר בקל"ל מנינא חמשה מביאין קרבן עולה ויורד דאמר נשיא: מנינא לפה לי לאפוקי מדר' אושעי דאמר רב אבות נזיקין סופר חגם והשאל כו' דאי אמר אלו אבות נזיקין השור הבור הוה אמינא תנא ושייר הני דר' אושעי קמ"ל ד' אבות לפעוסי דר' אושעי. מ"ש לרב כראיה ליה ולשמואל כראיה לי: לרב דאמר מבבה זה אדם משום הכי סמיכו דר' אושעי דתנא תנא אדם וכל דדמי ליה ולשמואל דאמר מבבה זה השן אמר לך תנא בנזקי ממונו מיירי ולא נזקי גופו לפעוסי דר' אושעי דהוו נזקי גופו: ולר' אושעי דתני ר"ג מנינא לפה לי לאפוקי מדר' חייא דאמר כ"ר אבות נזיקין וס"ס סמיכו לזה ר' אושעי דקסבר בכמתא קא מיירי בקנסא לא קא מיירי והני דר' חייא קנסי הוו: דר' חייא מנינא דידיה לפה לי לפעוסי מפגל בקדשים. כהן האומר הריני שוחט זבח של פלוני פר בנים לחקטיר ממנו כדיה חוץ לזמנו. וסיסר הכלשין על ממונו של חברו לעובדי כוכבים אנסין והני מגירי בלשלוחי דלא עבדי מעשה בידים אלא בדבור בעלמא ואי קשיא לר' חייא אם כן עדיים דומסין דומניא שם רש רקא חשיב

לזה הא דבור בעלמא קא עבדי אמר לך עדים דומסין מעשה כתיב בהו דכתיב כאשר המם לעשות. ומתיא שם ריש הא קא אמרי דעבר מעשה אמר לך מאמרי לבתר בחלים לחלק לחייב כל על אחת ואחת דמה אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחייב על דומה כרת ועל שנגתה חטאת אם כל שהיא ערוה חייב על דומה כרת ועל שגגתה חטאת: והלא שלמים בכולל כל הקרשים היו. דכתיב אמור אל הכהן לדורותיהם כל איש אשר יקרב מכל דומכם אם הקרשים הני אף אחותו נמי יצאה מן הכלל לללמד על הכלל כולו: אמר לך רב ביבי וסיגה. דהא בריתא סייגא לזה כי אמרת כו': הכא נמי סה אחותו מיוחדת שהיא ערוה ואין לא היתר לעולם בחיי אוסרה. ובאיגה מוהרת לעולם לאחיי אוסרה אף כל שאין לה היתר בחיי אוסרה חייבין עליה כרת: יצאת אשה אים שיש לה היתר בחיי אוסרה שאם נתן לה גט מוהרת נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' הנה שהיא נדה יש לה היתר לבעלה לאחר נדתה הלכך לא מצי אחותו ללמד על הכלל כולו: איר יוחה כר. מהבא ילפת לחלק דאמר קרא כי כל אשר יעשה מכל התעבות אלו וכולהו עריות בין אחותו בין אשת אים בין נדה בולהו שייחי בהאי קרא דאדל וכך דאחותו שייבא בהאי קרא יצאת שיים להיקש הוא ואין משייבין על ההיקש אלא מה זו שיצאת חייבין עליה בפני עצמה אף כל השאר נמי אף אותן שיים בתר היתר בחיי אוסרן: ולר' יצחק. דפ"ש מכות שלא דההיא דתנן בל חייבי כריתות שלקו נפטרין מידי כריתתן דמ"ד כריתות דמ"ד מיבעי ליה בפני עצמה אף כמלאכות דמיבעי ליה בכל מדה ומדה לא פסיקא ליה דזימנין דמיפטר מהך מיוחדת כגון שגג אף בשגגת דהעלם זה וזה בידו ואמרינן במסכת שבת (דף ע:) דלא מחייב אלא מדה וכיי מסמכתא דכשגגת שבת קמייבי מדמשיב גבי עבודת כוכבים כמתני' מדה ותו לא מכלל דבשגגת עבודת כוכבים חדון עבודות קמייבי דלי כשגגת עבודה מד' מיכלת ד' חטאות זיבח וקיטר וניסך והשמחה: **הרי לנו לשמים.** דלי נמי בנית עבודת כוכבים השמחה לשמים לאו מיקרא עבד ולינא חטאת: ה"ג **מי דלא קבליה עליה באלוה לאו כלום הוא.** דכיון דלא נעשה לשם עבודת כוכבים השמחה דיהיה לאו כלום היא: **אלא.** השמחה לעבודת כוכבים מאהבה מדם ומיראת מדם דקבר מומר לעבודת עבודת כוכבים מאהבה ומיראה חזרון ומלאכות מד' קרי משמתמרין לעבוד:

שיטה מקובצת

(א) ע' בהדרשין: (ב) אחר חלוק חטאת. (ג) וסך שני לארין דכתיב: (ד) פ' ע' בהדרשין: (ה) ליה לדהנו בכרת ולא בפלקות לרבנן סיבעיא כו' מן הדין ובולה קרא משום אחותו דסיפא אתא וסן חיבת לר' יצחק כר' עד חיבת אסר רגב"י בס"א אינו: (ו) דרבנן נפקא להון אות ר' נמחק: (ח) אסר. כתוב בגליון לא נראה בקנסורס (דברים) אף אנן נמי תנינא עד (ציון) המשנה ושיבוש בספרים מהלכדים הטרוים ע"כ: (ט) אף אנן נמי תנינא. ואת הישוב ליה מדתני הפסנס ההקר אלמא דמחייב אכל חד מחייבין ריל דהוא"א דלא מחייב אכל הוא. מ"ר ברוך: יז במיבעא. ס"א ביה מיבעא: (יא) חיבת כרת נמחק: (יב) כיון דיש להם לאו בני עצמן חייבים עליהם בפני עצמן דיש: (יג) אי בגברי דל אשה הנרבעת גליון קצה קשה לפה לא פרוך מפולך דלא מצינו אשה שנתחייב דכתיב מזרעו וכן המעלה אברים בחדר דשמא לא מחייב רק אותן שראויין להקריב סמנים ע"כ גליון: (יד) ע' בהדרשין: (טו) הזכור והמבא דכור עליו: (טז) לה ר' עקיבא: (יח) הזכור והמבא: (יט) ע' בהדרשין: (כ) לא השקב אלא אות ר' נמחק: (כא) ע' בהדרשין: (כב) הבהמה המבא בהמה עליו: (כג) ע' בהדרשין: (כד) לפיסמוהו לכריתות ומסאי דקתני אות ב' נמחק: (כה) מייתי קרבן והתניא: (כו) חיבות מאן דעבדי בשוגג נמחק: (כז) יוחנן תנא אתא אחות ר' נמחק: (כח) ואחות הנביא אחת אחות ר' נמחק: (כט) (לא) ע' בהדרשין: (ל) חיבות אי' אלעזר נמחק: (לא) חיבת הגדה נמחק: (לב) ליה לרבנן אא במלקות ולא בכרת לרבנן: (לג) חיבות ס"ב הגדה נמחק: (לד) עליהן בתר בפני עצמו: (לה) מה"ר בגברי דל האשה הנרבעת לבהמה חיבות הוא דרבע נמחק: (לו) מה"ר ואמר ר' אות ר' נמחק: (לז) בכולהו לאו פריק: (לח) בגברי כתוב אות ר' נמחק: (לט) מיהא אחר מיבעא דחטאת דא"ר אות מ' נמחק: (מא) אכל אי תנא דזרן שבת שגגת: (מב) עבודה הזרן ע"ז איבא ר' כר' וקיטור וניסוך: (מג) מלאכות עבודות קרי:

עין משפט נר מצוה

ם א מי' פ"ג מהלכות מלי מקדש מל' לא: ר ב מי' פ"ב מהלכות שגגות הלכה ה: יא ג מי' שם פ"ז הלכה ב ג: יב ד מי' שם שם מל' ל:

מוסף רש"י

שאין עונשין מן הדין. מדין ק"ו, דיני ממונות ומלות עשה והכלכות עבודה וטבולי קרקעות מתה לאחר מקרא אבל לא מתרחים ושעבוד בינהון. אבל אחרון מתלקין לאחותה (מכות יד:). **הבא על הזכור והבייא דבר עליו.** בהעלם אחת. ורי' ישמעאל **הרא** דאמר חייב שוחט. דסבר לאחין סס דמחיר קרקע אחו לאיבר אחר מלאכות מעשה בייסים. וכבית וכר בגדנין ולא נרבעון זמר, דלא מקרי זכר אלא נקב המסבב (סנהדרין נד:). **דבי כתיב קרא.** לא יהיה קדש, בגברי כתיב. מאות דנגבי כתיב אבל לבהמה אין זנות בהמה מלאכות (שם) מתחלן זוכר ומחיר כלב. אין שייך בה לשון קדשים (סנהדרין נד:). **הרקשה.** כל החורה כולה לעבודת כוכבים. הוקשו כל עבירות שבתורה כשנגנן לעבודת כוכבים לענין קרבן, מה בעבודת כוכבים כתיב אלו אל דבר שבתוך אב ואל בתוך בן הוא מעבר בן אחרים ואל בתוך בן הוא מעבר ושבתו. אף כל שב ואל תעשה. אבל כתיב אל מעבר ומעשה הוא יצא אלא אבל אין קרבן, ופסח ומילה מעבר ומעשה הוא (מכות יג:). **הנה שהיא אחת.** דלמדנן מעבדים אחיב בל אחת ואחת מלאי מלאי היא, שגגת שבת וזדון מלאכות. **דיתא** שמלאכות אסורות בשבת אבל שבת אבל מלאכות אלו אינו אחת מלאכות בשבת אבל מלאכות אלו אינו אחת מלאכות בשבת אבל מלאכות אלו אינו אחת מלאכות בש